

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR IF P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. kovo 12 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-101
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *If P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. vasario 20 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu susidūrė pareiškėjo sutuoktinės vairuojamas pareiškėjo automobilis *VW Polo* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)) ir Y. Y. vairuojamas automobilis *Ford Focus* (valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*)), abu automobiliai buvo apgadinti. Eismo įvykio dalyviams nesusitarus dėl atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą, į eismo įvykio vietą buvo iškviesta policija. Dėl eismo įvykio pradėta administracinio nusižengimo teisena.

Įvykio dieną pareiškėjas telefonu susisiekė su jo automobilio civilinę atsakomybę pagal transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutartį (toliau – TPVCPD sutartis) apdraudusia draudimo bendrove ADB „Gjensidige“ ir informavo apie eismo įvykį. Pareiškėjas nurodė, kad buvo apgadintas jo automobilis, o įvykį tirs policija. Draudiko darbuotojas nurodė, kad dėl informacinės sistemos sutrikimų negali pasižiūrėti, kokia draudimo bendrovė yra apdraudusi *Ford Focus* valdytojų civilinę atsakomybę, ir patarė sulaukti policijos sprendimo dėl kaltės ir dėl žalos atlyginimo kreiptis į kaltininko draudiką.

2019 m. birželio 26 d. pareiškėjas automobilio *Ford Focus* valdytojų civilinę atsakomybę pagal TPVCPD sutartį apdraudusiam draudikui pateikė pranešimą apie įvykį: automobilis *Ford Focus*, važiuodamas degant raudonai šviesoforo šviesai, atsitrenkė į pareiškėjo sutuoktinės vairuojamą automobilį *VW Polo* ir stipriai apgadino kairę automobilio pusę. Pareiškėjo pranešimo pagrindu draudikas pradėjo žalos administravimą.

2019 m. birželio 27 d. Kauno apskrities Vyriausiasis policijos komisariatas parengė pažymą apie eismo įvykį, joje nurodė, kad eismo įvykio kaltininkas – automobilio *Ford Focus* vairuotojas Y. Y., kuris nesilaikė visų būtinų atsargumo priemonių, kad nekiltų pavojus kitų asmenų ir jų turto saugumui, įvažiavo į reguliuojamą sankryžą esant draudžiamam šviesoforo signalui, nedavė kelio ir susidūrė su kita transporto priemone *VW Polo*, važiavusia per sankryžą pagal leidžiamą šviesoforo signalą. Pažymoje taip pat nurodyta, kad 2019 m. birželio 26 d. buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu.

Pareiškėjas pateikė draudikui MB „Nuomos Guru“ 2019 m. liepos 1 d. išrašytą sąskaitą faktūrą, kurioje nurodyta mokėtina 2 875 Eur suma už *VW Polo* ir *Ford Fiesta* automobilių nuomą nuo 2019 m. vasario 25 d. iki 2019 m. liepos 1 d., ir pinigų priėmimo kvito, kuriame nurodyta, kad 2 875 Eur sumą MB „Nuomos Guru“ direktorius gavo, kopiją.

2019 m. liepos 9 d. draudikas išmokėjo pareiškėjui 3 830 Eur draudimo išmoką už eismo įvykio metu apgadintą automobilį, kurio remontas buvo pripažintas ekonomiškai netikslingu.

2019 m. rugsėjo 4 d. pranešimu draudikas informavo pareiškėją priėmęs sprendimą išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią 510 Eur pakaitinio automobilio nuomos išlaidų. Draudikas nurodė informaciją apie eismo įvykį gavęs tik 2019 m. birželio 26 d., praėjus 4 mėnesiams nuo eismo įvykio. Anot draudiko, pagal Lietuvos Respublikos transporto

priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 15 straipsnio 1 dalį, nukentėjęs trečiasis asmuo pats ar per savo atstovą per 3 darbo dienas privalo raštu pranešti apie eismo įvykį atsakingam draudikui, išskyrus atvejus kai pranešti apie eismo įvykį negali dėl svarbių priežasčių. Draudiko nuomone, nepaisant to, kad policijos pažyma buvo gauta tik 2019 m. birželio 27 d., eismo įvykio kaltininkas buvo aiškus iš eismo įvykio aplinkybių, todėl apie įvykį pareiškėjas draudiką galėjo informuoti anksčiau nei po 4 mėnesių. Draudikas teigė, kad administruodamas panašias žalas visada atsižvelgia į eismo įvykio aplinkybes ir dažnai moka draudimo išmoką nesulaukęs galutinio policijos sprendimo, nes būna aišku, kas yra atsakingas už padarytą žalą, o galutinio sprendimo priėmimas administracinio nusižengimo byloje užtrunka.

Pranešimas laiku apie eismo įvykį, draudiko nuomone, yra ypač svarbus, nes tokiu atveju draudikas turi galimybę susisiekti su eismo įvykio dalyviais, apžiūrėti eismo įvykio vietą, apgadintas transporto priemones, susisiekti su policijos pareigūnais, teikti užklausas atsakingoms institucijoms ir pan. Šiuo atveju draudikas teigė tokios galimybės neturėjęs, nes apie įvykį buvo pranešta ne per 3 dienas, o po 4 mėnesių.

Paaikškindamas, kaip buvo apskaičiuota papildoma draudimo išmoka, draudikas nurodė, kad jo klientai, pageidaujantys gauti pakaitinį automobilį, yra siunčiami pas draudiko partnerius, užtikrinančius sklandų šios paslaugos teikimą, kokybiškus automobilius ir vidutinę rinkos kainą atitinkančiu įkainius. Draudikas nurodė, kad automobilio (tokio paties modelio, kaip ir apgadintas) vidutinė nuomos kaina siekia 17 Eur. Dėl šios priežasties buvo priimtas sprendimas atlyginti 30 parų pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, apskaičiuotas pagal partnerių įkainius, – 510 Eur.

Pareiškėjas nesutiko su draudiko sprendimu ir pateikė 2019 m. rugsėjo 9 d. pretenziją, joje nurodė, kad pakaitinis automobilis buvo neišvengiamai reikalingas, nes viešojo transporto grafikas nesuderinamas su pareiškėjo šeimos poreikiais, ir prašė pakartotinai apsvarstyti sprendimą dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo. Pareiškėjas teigė į draudiką kreipėsis tą pačią dieną, kai sužinojo, kad policija baigė tyrimą ir nustatė kaltininką, taip pat sužinojo kaltininko draudimo įmonės duomenis. Per TPVCPDĮ 15 straipsnio 1 dalyje nustatytą 3 darbo dienų terminą pareiškėjas nurodė negalėjęs kreiptis, nes nežinojo *Ford Focus* valdytojų civilinę atsakomybę apdraudusios draudimo įmonės ir ar tikrai minėto automobilio vairuotojas bus pripažintas kaltu dėl eismo įvykio. Pareiškėjas teigė kreipėsis į savo draudimo bendrovę, kuri nurodė laukti policijos tyrimo pabaigos, kol bus nustatytas eismo įvykio kaltininkas. Be to, pretenzijoje nurodyta, kad, pagal TPVCPDĮ 16 straipsnio 4 dalį, atsakingas draudikas moka išmoką, jeigu pretenzija dėl padarytos žalos pareikšta per vienus metus nuo žalos atsiradimo dienos arba per vienus metus nuo dienos, kurią nukentėjęs trečiasis asmuo sužinojo ar turėjo sužinoti apie padarytą žalą, bet ne vėliau kaip per 4 metus nuo eismo įvykio dienos.

Pasisakydamas dėl pakaitinio automobilio nuomos kainos, pareiškėjas teigė nuomojėsis transporto priemonę už mažiausią jam pasiūlytą kainą – 19 Eur be PVM (23 Eur su PVM). Pareiškėjo nuomone, draudikas, draudimo išmoką apskaičiavęs pagal mažesnius nuomos įkainius, elgėsi neteisėtai.

2019 m. rugsėjo 26 d. atsakyme draudikas nurodė pareiškėjo pretenzijos netenkisiantis ir išdėstė atsisakymo tenkinti pretenziją motyvus, tačiau pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko ir kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą ir rekomenduoti draudikui išmokėti papildomą draudimo išmoką, atlyginančią visas pareiškėjo patirtas pakaitinio automobilio nuomos išlaidas. Savo reikalavimą pareiškėjas grindė kartu su kreipimusi pateiktais duomenimis (susirašinėjimu su draudiko darbuotojais, pretenzija draudikui, pakaitinio automobilio nuomos sutarčių priedais, sąskaitomis faktūromis ir kt.).

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas dėl pareiškėjo kreipimosi motyvų ir reikalavimo pagrįstumo, jame draudikas nurodė su pareiškėjo reikalavimu nesutinkantis. Atsiliepime draudikas teigia neatsisakęs atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidų, tačiau manęs, kad prašomų atlyginti išlaidų suma yra nepagrįstai didelė (tiek dėl per ilgo nuomos laikotarpio, tiek dėl nuomos kainos). Draudikas, remdamasis TPVCPDĮ 15 straipsnio 1 dalimi, paaiškino, kad iš eismo įvykio aplinkybių (kitas eismo dalyvis važiavo degant raudonam šviesoforo signalui) eismo įvykio kaltininkas buvo aiškus, todėl pareiškėjas turėjo galimybę draudikui apie įvykį pranešti anksčiau nei po 4 mėnesių.

Draudikas nurodė, kad po eismo įvykio sužinoti, kokia draudimo įmonė buvo apdraudusi *Ford Focus* valdytojų civilinę atsakomybę, pareiškėjas galėjo viešai pasiekiamoje

interneto svetainėje www.cab.lt, kurioje, įvedus eismo įvykio dalyvio valstybinį numerį ir įvykio datą, nurodomas atsakingas draudikas. Informaciją apie kaltininko draudimo bendrovę galėjo suteikti ir policijos pareigūnai.

Be kitų 2019 m. rugsėjo 4 d. pranešime nurodytų sprendimo motyvų, draudikas atsiliepime nurodė, kad pakaitinio automobilio nuomos išlaidos, kaip susijusios su žala turtui, paprastai atlyginamos už laikotarpį, kol remontuojamas per eismo įvykį apgadintas automobilis arba apskaičiuojama draudimo išmoka (jei automobilio remontas pripažintas ekonomiškai netikslingu). Be to, draudikas teigė, kad teismai, sprenddami ginčus dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo, akcentuoja, kad visais atvejais pakaitinio automobilio nuomos išlaidos turi atitikti teismų praktikoje suformuotus kriterijus, jos turi būti priverstinės, būtinos ir protingos. Pareiškėjas automobilį nuomojosi už 19 Eur (be PVM) parai, o draudiko partnerių įmonėje automobilio paros kaina siektų 17 Eur (be PVM). Be to, anot draudiko, per vieną pokalbį telefonu pareiškėjas nurodė, kad po eismo įvykio nusipirko kitą automobilį, tačiau vis tiek tęsė pakaitinio automobilio nuomą.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudikas Lietuvos bankui nurodė, kad atsiliepime įsivėlė klaida: draudiko partneris panašios į pareiškėjo klasės automobilį būtų išnuomojęs už 14,05 Eur (be PVM) parai, t. y. į 17 Eur kainą PVM yra įtrauktas.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl papildomos draudimo išmokos, atlyginančios pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, mokėjimo.

Dėl sprendimo atsisakyti atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas pagrįstumo

TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Pagal TPVCAPD sutartį, kaip nuostolių draudimo sutartį, mokama draudimo išmoka yra skirta atlyginti žalą, per eismo įvykį padarytą asmeniui, turtui ir neturtinei žalai, taip pat nuostoliams, atsiradusiems kaip eismo įvykio padarinys, kompensuoti (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 2 ir 5 dalys). Specialusis įstatymas plačiau nereglamentuoja žalos sampratos, todėl žalos atlyginimo klausimas turi būti sprendžiamas pagal bendrąsias civilinės atsakomybės normas.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalyje žala apibrėžiama kaip asmens turto netekimas arba sužalojimas, turėtos išlaidos (tiesioginiai nuostoliai), taip pat negautos pajamos, kurias asmuo būtų gavęs, jeigu nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. Iš teisės aktų, reglamentuojančių žalos atlyginimo klausimus, nuostatų, teisės doktrinos bei susiklosčiusios teismų praktikos sisteminio aiškinimo darytina išvada, kad asmeniui atlygintini turtiniai praradimai pasireiškia kaip nuostoliai, jeigu dėl neteisėtų veiksmų jis turi tam tikrų išlaidų ir tuo blogina savo turtinę padėtį.

Sprendžiant klausimą dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo, pažymėtina, kad kasacinis teismas, nagrinėdamas žalos atlyginimo klausimus, yra konstatavęs, kad atlygintini turtiniai nuostoliai, kaip nukentėjusiojo asmens patirtos išlaidos, turi atitikti tris esminius požymius: išlaidos turi būti priverstinės, būtinos ir protingos (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. kovo 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-479/2002*). Sprendžiant ginčą dėl draudimo išmokos pagrindu atlygintinių išlaidų, būtina patikrinti, ar jos atitinka minėtus požymius.

Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad asmens turėtos išlaidos pakaitinės transporto priemonės nuomai yra viena iš žalos turtui, kurią draudikas neviršydamas draudimo sumos yra įsipareigojęs atlyginti, rūšių. Tokios išlaidos, nustačius jų priežastinį ryšį su eismo įvykiu, taip pat nustačius kitas už žalą atsakingo asmens civilinės atsakomybės sąlygas, turėtų būti priskirtinos prie išlaidų, atlyginamų TPVCAPDĮ nustatyta tvarka.

Nagrinėjamu atveju draudikas neginčija pareigos atlyginti pareiškėjo patirtas pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, tačiau nesutinka su pakaitinio automobilio nuomos trukme ir

atlygintinų nuomos išlaidų dydžiu. Pareiškėjas teigia į draudiką dėl šių išlaidų atlyginimo kreipėsis, kai tik iš policijos gavo duomenis apie nustatytą eismo įvykio kaltininką, nes iki tol nežinojo, kas kaltas dėl eismo įvykio, be to, nežinojo ir draudimo bendrovės, apdraudusios eismo įvykio kaltininko atsakomybę pagal TPVCAPD sutartį. Draudikas savo ruožtu teigė, kad jau po eismo įvykio, t. y. 2019 m. vasario 20 d., buvo aišku, kad už eismo įvykio metu padarytą žalą yra atsakingas automobilio *Ford Focus* vairuotojas, todėl pareiškėjas galėjo kreiptis į draudiką, apie kurį sužinoti galėjo Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuro (toliau – Biuras) interneto svetainėje www.cab.lt, įvedęs *Ford Focus* valstybinį numerį ir eismo įvykio datą. Vertinant minėtus šalių argumentus, svarbu įvertinti teisės aktuose suformuotas pranešimo apie eismo įvykį taisykles.

TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nukentėjęs trečiasis asmuo, norėdamas gauti išmoką iš draudiko ar Biuro, pats ar per savo atstovą per 3 darbo dienas po eismo įvykio dienos privalo raštu pranešti apie eismo įvykį atsakingam draudikui arba įstatymo 17 straipsnyje nustatytais atvejais Biurui, išskyrus atvejus, kai pranešti apie eismo įvykį negali dėl svarbių priežasčių. Nukentėjęs trečiasis asmuo pats ar per savo atstovą privalo pateikti pretenziją dėl padarytos žalos, eismo įvykio dalyvių pasirašytą deklaraciją ar kitą eismo įvykio dalyvių pasirašytą dokumentą apie įvykio aplinkybes, jei į eismo įvykio vietą nebuvo kviesta policija, taip pat pateikti informaciją ir turimus dokumentus apie kaltininką, eismo įvykio aplinkybes, dokumentus, įrodančius per eismo įvykį padarytos žalos faktą, taip pat leisti susipažinti su dokumentais, galinčiais patvirtinti padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį.

Lietuvos banko vertinimu, minėta nuostata nesuponuoja eismo įvykio dalyvių pareigos bet kokių atveju po eismo įvykio kreiptis į kito eismo įvykio dalyvio civilinės atsakomybės draudiką. Nėra pagrindo teigti, kad nuostata, įpareigojanti nukentėjusį trečiąjį asmenį kreiptis dėl žalos atlyginimo į *atsakingą draudiką*, suponuoja pareigą nukentėjusiems tretiesiems asmenims kreiptis į kito eismo įvykio dalyvio draudiką per 3 darbo dienas nuo eismo įvykio, neatsižvelgiant į tai, kad eismo įvykio dalyviai nesutarė, kuris yra atsakingas už padarytą žalą, neužpildė eismo įvykio deklaracijos, be to, sprendimo dėl atsakomybės už eismo įvykį policija nėra priėmusi, yra vykdomas tyrimas.

Pabrėžtina, kad eismo įvykio dalyvio atsakomybė už eismo įvykio metu padarytą žalą paprastai yra įtvirtinama eismo įvykio deklaracijoje, kuri pildoma, kai eismo įvykio dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių. Nagrinėjamu atveju eismo įvykio deklaracija nebuvo pildyta: kaip nurodė pareiškėjas – *Ford Focus* vairuotojas su savo kalte dėl eismo įvykio nesutiko, eismo įvykio deklaraciją pildyti atsisakė, todėl į įvykio vietą buvo iškviesta policija ir buvo pradėta administracinio nusižengimo teisena. Baigus tyrimą buvo konstatuota *Ford Focus* vairuotojo atsakomybė už eismo įvykį ir surašytas administracinio nusižengimo protokolas su administraciniu nurodymu. Todėl būtent 2019 m. birželio 26 d. paaiškėjo, kad *atsakingu draudiku* TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalies kontekste laikytinas automobilio *Ford Focus* vairuotojo civilinę atsakomybę pagal TPVCAPD sutartį apdraudęs draudikas.

Minėta nuostata, Lietuvos banko vertinimu, negali būti traktuojama kaip suteikianti nukentėjusiam trečiajam asmeniui pačiam, remiantis subjektyvia nuomone, konstatuoti vieno ar kito eismo įvykio dalyvio kaltę (ypač tais atvejais, kai žalą patyręs apgadinto automobilio savininkas nevairavo automobilio eismo įvykio metu arba iš viso nedalyvavo eismo įvykyje) ir atsakomybę už padarytą žalą ir, nesant objektyvių kito eismo įvykio dalyvio atsakomybę patvirtinančių duomenų (užpildytos eismo įvykio deklaracijos, administracinio nusižengimo protokolo ar kt.), laikyti tokio asmens draudiką *atsakingu draudiku* pagal TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalį, todėl atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, remiantis TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalimi, nagrinėjamu atveju nėra pagrindo.

Lietuvos bankas sutinka su draudiko teiginiais, kad individualiais atvejais, kai eismo įvykio aplinkybės yra aiškios, tačiau vienas eismo įvykio dalyvių formaliai nesutinka su savo atsakomybe už padarytą žalą, sprendimas dėl draudimo išmokos gali būti priimamas ir nesulaukus galutinio policijos sprendimo, tačiau, remiantis analizuojama TPVCAPDĮ nuostata, reikalauti, kad nukentėjęs trečiasis asmuo praneštų apie įvykį per 3 darbo dienas nuo įvykio dienos, kai nėra kito eismo įvykio dalyvio pripažinimo ar teisėsaugos institucijos sprendimo dėl atsakomybės už padarytą žalą, nėra teisinio pagrindo, nes tokia pareiga, lingvistiškai vertinant minėtą straipsnį, nėra nustatyta. Šiuo atveju pareiškėjas kreipėsi į draudiką tą pačią dieną, kai sužinojo apie policijos sprendimą dėl eismo įvykio kaltininko, t. y. kai aiškiai identifikavo, kad atsakingas draudikas yra *Ford Focus* vairuotojo civilinę atsakomybę

apdraudęs draudikas. Pažymėtina, jog aplinkybė, kad sprendimas dėl kaltės buvo priimtas praėjus keturiems mėnesiams nuo eismo įvykio, nuo pareiškėjo nepriklausė, o pretenzija dėl žalos, be kita ko, buvo pateikta nepraleidus TPVCAPDĮ 16 straipsnio 4 dalyje nustatytų terminų.

Nors draudikas teigė negalėjęs sužinoti apie eismo įvykį ir atlikti eismo įvykio aplinkybių tyrimo iki policijos sprendimo, tokią informaciją draudikas galėjo gauti *Ford Focus* vairuotojui tinkamai įvykdžius TPVCAPDĮ 12 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytą eismo įvykio dalyvio pareigą per 3 darbo dienas pranešti savo civilinės atsakomybės draudikui apie įvykį, už kurį eismo įvykio dalyvis yra atsakingas, taip pat ir apie tokį eismo įvykį, kai neaišku, kuris eismo dalyvis yra už jį atsakingas. Pareiškėjas nėra atsakingas už *Ford Focus* vairuotojo pareigų įgyvendinimą, todėl jų nevykdymas neturi sukelti pareiškėjui neigiamų teisinių padarinių, juolab kad pats pareiškėjas minėtame TPVCAPDĮ straipsnyje nustatytą pareigą įgyvendino eismo įvykio dieną, kai apie įvykį pranešė savo civilinės atsakomybės draudikui.

Papildomai pažymėtina, kad net jei draudikas būtų anksčiau sužinojęs apie įvykį, negalima daryti išvados, kad jis būtų priėmęs sprendimą dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir žalos atlyginimo, nesulaukęs galutinio policijos sprendimo (Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 1 punktą). Šie draudiko teiginiai nagrinėjamo ginčo kontekste laikytini prielaidomis, nes neįmanoma nustatyti, kokie būtų buvę realūs, objektyvūs draudiko veiksmai žalos administravimo procese.

Lietuvos bankas sutinka su draudiko teiginiu, kad pareiškėjas galėjo sužinoti, kas yra kito eismo įvykio dalyvio civilinės atsakomybės draudikas, pavyzdžiui, kreiptis į savo civilinės atsakomybės draudimo bendrovę, taip pat viešai prieinamoje Biuro interneto svetainėje www.cab.lt, tačiau ši aplinkybė nagrinėjamu individualiu atveju, Lietuvos banko vertinimu, nesuponuoja pagrindo kitaip interpretuoti TVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos nukentėjusio trečiojo asmens pareigos.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad šiuo atveju draudikas nepagrįstai atsisakė atlyginti pakaitinio automobilio remonto išlaidas, iš esmės remdamasis netinkamu TPVCAPDĮ 15 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos pareigos įgyvendinimu. Lietuvos banko vertinimu, pareiškėjas savo veiksmais nenukrypo nuo teisės aktų reikalavimų, todėl draudikas turi pareigą atlyginti priverstines, protingas ir būtinas pareiškėjo patirtas pakaitinio automobilio nuomos išlaidas. Toliau, atsižvelgiant į minėtas sąlygas, nustatytinas atlygintinų išlaidų dydis.

Dėl papildomos draudimo išmokos, atlyginančios pakaitinio automobilio nuomos išlaidas, dydžio

Sprendžiant dėl draudiko mokėtinos papildomos draudimo išmokos dydžio, pirmiausia būtina nustatyti laikotarpį, per kurį pareiškėjas turėjo teisę nuomotis pakaitinį automobilį, taip pat atkreiptinas dėmesys į pareiškėjo iniciatyva nuomoto automobilio nuomos kainą ir kitas svarbias aplinkybes.

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas pakaitinį automobilį išsinuomojo 2019 m. vasario 25 d., t. y. praėjus 5 dienoms nuo eismo įvykio, nuoma buvo tęsiama iki 2019 m. liepos 1 d. Draudikas teigė, kad pareiškėjas telefonu buvo informavęs, kad įsigijo naują automobilį, šiuos draudiko teiginius patvirtina pateikti pokalbių telefonu įrašai. Atsižvelgdamas į draudiko teiginius, Lietuvos bankas paprašė pareiškėjo pateikti duomenis apie pokalbio metu nurodyto automobilio įsigijimą. Pareiškėjas pateikė Lietuvos bankui 2019 m. gegužės 12 d. A. R. išrašytos sąskaitos faktūros kopiją ir valstybės įmonės „REGITRA“ išduoto registracijos liudijimo kopiją, iš kurių matyti, kad 2019 m. gegužės 12 d. pareiškėjas įsigijo lengvąjį automobilį *Seat Ibiza*, o 2019 m. gegužės 23 d. automobilis buvo įregistruotas pareiškėjo vardu transporto priemonių registre, pareiškėjui buvo išduotas automobilio registracijos liudijimas. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad draudiko atlygintinos pareiškėjo turėtos pakaitinio nuomos išlaidos turėjo būti skaičiuojamos nuo 2019 m. vasario 25 d. iki 2019 m. gegužės 22 d., o ne iki 2019 m. liepos 1 d., nes vietoje sugadinto automobilio įsigijęs naują pareiškėjas atgavo galimybę naudotis automobiliu ir tenkinti kasdienius šeimos poreikius.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudikas atsikirtimų negrindžia teiginiais, kad pareiškėjas iki eismo įvykio nesinaudojo automobiliu savo ar savo šeimos reikmėms tenkinti. Taigi, nėra šalių ginčo, kad pareiškėjas automobilį iki eismo įvykio nevaržomai naudojo savo ir šeimos reikmėms. Draudikas taip pat nepateikė valstybės įmonės „REGITRA“ ar pan. duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjas (ar jo šeimos nariai) turėjo daugiau automobilių ir jų būtų užtekę kasdieniams poreikiams tenkinti, o poreikio nuomotis pakaitinį automobilį nebuvo.

Pažymėtina, kad tiek Lietuvos bankas, tiek Lietuvos Respublikos teismai (pavyzdžiui, *Vilniaus apygardos teismo 2019 m. kovo 21 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2A-400-577/2019 ir 2019 m. lapkričio 26 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2A-1504-934/2019*), nagrinėdami ginčus dėl pakaitinio automobilio nuomos išlaidų atlyginimo, iš esmės laikosi pozicijos, kad, konstatavus, jog automobilis buvo nevaržomai naudojamas nukentėjusio asmens reikmėms ir po eismo įvykio negalėjo būti eksploatuojamas, yra pagrindas konstatuoti priežastinį ryšį ir pakaitinio automobilio nuomos išlaidas pripažinti išlaidomis, atsiradusiomis dėl eismo įvykio. Nagrinėjamu atveju nukrypti nuo formuojamos praktikos, Lietuvos banko vertinimu, nėra pagrindo.

Vertinant pakaitinio automobilio nuomos kainos pagrįstumą, pažymėtina, kad pareiškėjas iki įsigydamas naują automobilį nuomojosi automobilius *VW Polo* (nuo 2019 m. vasario 25 d. iki 2019 m. balandžio 16 d.) ir *Ford Fiesta* (nuo 2019 m. balandžio 17 d. iki 2019 m. gegužės 22 d.). Šalys nesiginčija dėl to, kad nuomoti automobiliai yra analogiškos klasės kaip ir eismo įvykio metu sugadintas automobilis *VW Polo*, todėl laikytina, kad pareiškėjas savo iniciatyva nuomojosi analogiškos klasės automobilius. Automobilių nuomos kaina nurodytu laikotarpiu siekė 23 Eur už parą. MB „Nuomos guru“ išrašyta PVM sąskaita faktūra ir pinigų priėmimo kvitas patvirtina, kad pareiškėjas už pakaitinio automobilio nuomą per visą laikotarpį sumokėjo 2 875 Eur (125 d. x 23 Eur). Nors draudikas atsiliepime teigia, kad galėjo pasiūlyti automobilį už mažesnę kainą, ir pateikė duomenis, patvirtinančius, kad draudiko partneris galėjo automobilį *VW Polo* išnuomoti už 17 Eur parai, tačiau svarbi aplinkybė yra tai, kad draudikas, kaip profesionalus finansų rinkos dalyvis, gali pasiūlyti savo partneriams nuolatinį klientų srautą, taigi, turi daug didesnę derybinę galią nei į bet kurią automobilių nuomos bendrovę besikreipiantis fizinis asmuo. Lietuvos banko vertinimu, vien aplinkybė, jog pareiškėjas už automobilio nuomą mokėjo daugiau, nei pasiūlytų draudiko partneris, nereiškia, kad prašoma suma yra nepagrįstai didelė, be to, byloje nėra duomenų, patvirtinančių, kad pareiškėjui pritaikyta kaina neatitinka realių Vilniaus miesto automobilių nuomos rinkoje vyraujančių kainų.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pareiškėjo reikalavimas atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas yra iš dalies pagrįstas: draudikas turėjo pareigą atlyginti pakaitinio automobilio nuomos išlaidas už 87 dienas (nuo 2019 m. vasario 25 d. iki 2019 gegužės 22 d.) pagal bylos duomenimis patvirtintą pareiškėjui taikytą nuomos kainą – 23 Eur už parą, kuri sudarytų 2 001 Eur (87 d. x 23 Eur). 510 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dalį pakaitinio automobilio nuomos išlaidų, draudikas jau yra išmokėjęs, todėl iš dalies tenkinant pareiškėjo reikalavimą, konstatuotina, kad draudikas turi pareigą išmokėti papildomą 1 491 Eur (2 001 Eur – 510 Eur) draudimo išmoką, atlyginančią pakaitinio automobilio nuomos išlaidas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.2 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Iš dalies tenkinti pareiškėjo X. X. reikalavimus ir rekomenduoti draudikui išmokėti papildomą 1 491 Eur draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjo patirtas pakaitinio automobilio nuomos išlaidas.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytų rekomendacijų įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtų rekomendacijų, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.